

Lagmannens kansli

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Utkast till lagrådsremiss Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

(Departementets diarienummer S2021/07285)

Regeringen har remitterat ett utkast till lagrådsremiss om två nya lagar om könstillhörighet. Enligt förslaget ska nuvarande könstillhörighetslag ersättas av två nya lagar, en om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och en om byte av det kön som framgår av folkbokföringen.

Förslagen får följdverkningar på en rad olika områden. Tingsrätten begränsar därför detta yttrande till sådant som har kopplingar till tingsrättens verksamhet eller är av författningsteknisk natur, närmast förslaget till Lag om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen.

Förslag som det nu aktuella har lämnats tidigare. Lagrådet framförde vissa synpunkter på 2018 års lagrådsremiss. Lagrådets kritik avsåg bland annat att möjligheterna till och riskerna för missbruk inte var tillräckligt väl belysta i lagrådsremissen såväl beträffande en enda ändring som vid upprepade ändringar av en enskilds personnummer. Lagrådet påpekade att frågorna är av betydelse för bedömningen av om den enskildes rätt till självbestämmande väger tyngre än en eventuell risk för missbruk, men även för bedömningen av om den ordning för stävjande av missbruk som föreslogs var ändamålsenlig.

Som Lagrådet påpekat måste rätten till självbestämmande balanseras mot risken för missbruk. De åtgärder mot missbruk som har vidtagits i det nya förslaget framstår enligt tingsrätten som tillräckliga. Även om antalet personer som ansöker om att få sin könstillhörighet ändrad med anledning av det förslagna regelverket kan förväntas öka, vilket var fallet i bl.a. Norge, kan antalet ansökningar i absoluta tal ändå antas bli fortsatt förhållandevis begränsat. Genom de krav på personlig inställelse hos Skatteverket och ett förfarande som innebär fyra månaders betänketid och därefter fullföljd inom ytterligare två månader, framstår det enligt tingsrätten som att systemet har gjorts tillräckligt ointressant för de individer som annars kan ha intresse av att ändra sitt personnummer för att begå kriminella handlingar, undandra sig betalning eller annars utnyttja systemet för otillbörliga syften.

Tingsrätten bedömer sammantaget i denna del att de åtgärder som vidtagits i förslaget för att förhindra missbruk är tillräckliga för att skapa balans mellan risken för missbruk och de rättigheter förslaget ger dem som har ett berättigat intresse av att ansöka om ändring i folkbokföringen. Flera av dessa identitetsrelaterade frågor bereds också parallellt med det aktuella

lagstiftningsarbetet efter förslag i Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14) och Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57).

Lagmannen Göran Lundahl och administrativa assessorn Alexander Lundén har handlagt remissen.

Göran Lundahl

Alexander Lundén